

Vyučovací předmět:	Výchova k občanství
Období – ročník:	3. období – 9. ročník
Učební texty:	Janošková, D.: Občanská výchova - Rodinná výchova 7 (Fraus) Janošková, D.: Občanská výchova - Rodinná výchova 8 (Fraus) Janošková, D.: Občanská výchova - Rodinná výchova 9 (Fraus)

Očekávané výstupy předmětu

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

1. *objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání*
2. *rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu*
3. *kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí*
4. *uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem*
5. *objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám*
6. *rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti*

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

7. *objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života*
8. *posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek*
9. *rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí,*
10. *popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru*

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

11. *rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady*
12. *sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti*
13. *na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení*
14. *vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít*
15. *uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu*
16. *na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz*
17. *rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, ze státního rozpočtu*

STÁT A PRÁVO

- 18. rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky*
- 19. rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu*
- 20. objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů*
- 21. vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů*
- 22. přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod,*
- 23. objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství*
- 24. uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci*
- 25. dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování*
- 26. rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů*
- 27. rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady*
- 28. diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání*

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

- 29. popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování*
- 30. uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva*
- 31. objasní souvislosti globálních a lokálních problémů*

Cílové zaměření předmětu v 9. ročníku ZV

Vzdělávání v předmětu v 9. ročníku směřuje k:

- pochopení, že stát a právo jsou zde pro společnost (občana), nikoliv naopak
- orientaci v systému a principech Ústavy ČR, Listiny základních práv a svobod
- objasnění a pochopení právních pojmů, se kterými se člověk denně setkává
- vyhledávání zákonných norem
- aplikaci druhů práv na konkrétní situace
- adekvátní ochraně svých práv
- porozumění českému systému soudů a soudnictví
- vědomosti o své trestní odpovědnosti
- schopnosti analyzovat protiprávní, protispolečenské a nemorální jevy
- vytváření postoje, že každý občan má možnost ovlivňovat vývoj společnosti
- vytváření odpovědného postoje za své vlastní chování a uvědomování si, že svoboda jednoho člověka končí tam, kde začíná svoboda druhého člověka
- respektování lidské důstojnosti každého člověka, jeho osobních práv a svobod
- seznámení s právními dokumenty, které prosazují a zajišťují lidská práva a svobody
- vytváření postojů k problematice rasismu, terorismu, xenofobie, totalitarismu
- plnění závazků, za které nese člověk zodpovědnost
- seznámení s nejdůležitějšími mezinárodními organizacemi (EU, NATO, OSN)
- zájmu o aktuální situaci v EU
- uvědomování si globálních problémů lidstva a zamýšlení se nad způsoby řešení problémů na lokální úrovni – v obci, regionu

Očekávané výstupy	Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Odkazy
STÁT A PRÁVO				září - listopad
<i>OVO 18: rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</i>	- seznámí se se znaky státu, - rozliší různé typy a formy státu	Právní základy státu Znaky státu, typy a formy státu. Státní občanství ČR. Ústava ČR. Složky státní moci, jejich orgány a instituce. Obrana státu.	<i>OSV 7: Mezilidské vztahy:</i> péče o dobré vztahy; respektování, lidská práva jako regulativ vztahů <i>VDO 4: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování:</i> demokracie	Občanská výchova 7 (Fraus) Řízení společnosti

<p>OVO 20: objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů</p> <p>OVO 21: vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <p>OVO 19: rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>OVO 23: objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství</p>	<p>- uvědomí si, jak obec zkvalitňuje život občanů (funkce voleb, obecní úřad, zastupitelstvo)</p> <p>- seznámí se s činností obecního úřadu (ví, které odbory se zde nachází a čím se zabývají)</p> <p>- pochopí základní demokratické principy</p> <p>- seznámí se se systémem územní správy ČR</p> <p>- seznámí se s volbami jako principem demokracie (rozliší různé druhy voleb, seznámí se s pojmem aktivní a pasivní volební právo)</p> <p>- uvědomí si význam pojmu občanství (přijatelně se umí vyjádřit k dění ve společnosti)</p> <p>- seznámí se se Všeobecnou deklarací lidských práv, Listinou práv a svobod (chápe jejich dosah pro běžný život v demokratickém státě)</p>	<p>Státní správa a samospráva Orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly.</p> <p>Principy demokracie Znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu. Politický pluralismus. Význam a formy voleb do zastupitelstev.</p> <p>Lidská práva Základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana. Úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech. Poškození lidských práv, šikana, diskriminace.</p> <p>Právní řád ČR Význam a funkce právního řádu. Orgány právní ochrany občanů, soustava soudů.</p>	<p>jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie</p> <p>VDO 1: <i>Občanská společnost a škola:</i> způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy</p> <p>VDO 3: <i>Formy participace občanů v politickém životě:</i> volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu</p> <p>VDO 2: <i>Občan, občanská společnost a stát:</i> občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku)</p>	<p>Občanská výchova 9 (Fraus), Občan</p> <p>prosinec - březen</p> <p>Občanská výchova 8 (Fraus), Právní minimum</p>
--	---	---	--	--

<p>OVO 24: uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci</p> <p>OVO 25: dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p> <p>OVO 26: rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů</p> <p>OVO 27: rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady</p> <p>OVO 22: přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</p>	<p>- pochopí pojmy diskriminace, xenofobie, rasismus</p> <p>- pochopí pojmy svoboda a autorita (svoboda není nevázanost, ale stanovení pravidel)</p> <p>- porozumí pojmu morálka, rozpozná, co je morální</p> <p>- seznámí se s Ústavou ČR</p> <p>- uvědomí si význam Parlamentu ČR</p> <p>- pochopí význam a úkoly vlády a prezidenta ČR</p> <p>- seznámí se se soustavou soudů v ČR (zjistí, kde se v blízkosti jeho bydliště nachází soud)</p> <p>- uvědomí si odpovědi právního řádu ČR a potřebu jeho znalosti a dodržování</p> <p>- upevní si získané vědomosti v oblasti základních pojmů (právnícká osoba a fyzická osoba, způsobilost k právům a povinnostem, způsobilost k právním úkonům)</p>	<p>Právní norma, předpis, publikování právních předpisů.</p> <p>Protiprávní jednání</p> <p>Druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, postižitelnost. Porušování předpisů v silničním provozu. Porušování práv k duševnímu vlastnictví.</p> <p>Právo v každodenním životě</p> <p>Důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající. Základní práva spotřebitele. Styk s úřady.</p>	<p>VDO 4: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: význam Ústavy jako základního zákona země;</p> <p>VDO 4: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování: význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti</p> <p>dokumenty</p>	<p>Občanská výchova 9 (Fraus), Občan a právo</p> <p>Občanská výchova 7 (Fraus), Lidská práva</p> <p>Občanská výchova 8 (Fraus) Právní minimum</p> <p>Občanská výchova 9 (Fraus), Právní ochrana, Rodina a zákony,</p>
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT				duben - červen
<p>OVO 29: popíše vliv začlenění ČR do EU na</p>		Evropská integrace	<p>VMS 2: Objevujeme Evropu a svět: naše vlast a Evropa;</p>	<p>Občanská výchova 9 (Fraus), Občan</p>

<p><i>každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</i></p> <p>OVO 30: <i>uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</i></p> <p>OVO 31: <i>objasní souvislosti globálních a lokálních problémů</i></p>	<p>- <i>uvědomí si, že jsme součástí EU</i></p> <p>- <i>seznámí se s úkoly EU</i></p> <p>- <i>porozumí pojmům např. předsudek (tolerance, intolerance, předsudek, rasismus, xenofobie, diskriminace, antisemitismus)</i></p> <p>- <i>uvede příklady činnosti některých mezinárodních organizací (OSN, NATO)</i></p> <p>- <i>uvede příklady globálních problémů (seznámí se s rozdělením na společenské a ekologické)</i></p> <p>- <i>popíše některé ekologické problémy (zamyslí se nad činnostmi a způsobem života lidí, jejich vlivem na přírodu a okolní svět)</i></p> <p>- <i>seznámí se problémem populační exploze, pojmem ekologická stopa</i></p>	<p>Podstata, význam, výhody. Evropská unie a ČR.</p> <p>Globalizace Projevy. Významné globální problémy.</p>	<p>Evropa a svět; mezinárodní setkávání; Den Evropy</p> <p>VMS 3: <i>Jsmo Evropané:</i> Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže</p> <p>MkV 1: <i>Kulturní diference:</i> respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)</p> <p>MkV 3: <i>Etnický původ:</i> projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku</p> <p>EV 3: <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí:</i> doprava a životní prostředí; doprava a globalizace; dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)</p>	<p>1 hodina</p> <p>Občanská výchova 7 (Fraus), Svět kolem nás</p> <p>Občanská výchova 9 (Fraus), Globální svět</p>
---	---	---	---	--

			EV 4: Vztah člověka k prostředí: nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)	
--	--	--	--	--